

**AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK
PÉNZÜGYI HELYZETE
2014**

Szerzők: Illés Ivett
Keményné Horváth Zsuzsanna

Opponensek: Dudás Gyula
Marosán Ágnes

Felelős kiadó: Juhász Anikó

Szerkesztőbizottság:	Biró Szabolcs	Lámfalusi Ibolya
	Dublecz Károly	Pető Károly
	Felföldi János	Potori Norbert
	Fertő Imre	Rieger László
	Herdon Miklós	Stummer Ildikó
	Illés B. Csaba	Szakály Zoltán
	Kapronczai István	Szücs István
	Káposzta József	Takács István
	Kemény Gábor	Tóth József
	Kertész Róbert	Tóth Tamás
	Keszthelyi Szilárd	Vágó Szabolcs

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefón: (+36 1) 476-3060
Fax: (+36 1) 476-3304
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

DOI: <http://dx.doi.org/10.7896/ai1601>
ISSN 2498-5139
ISSN 1418-2130 (Agrárgazdasági Információk sorozat)

Nyomda, kötetzet: Primerate Kft.
© Agrárgazdasági Kutató Intézet

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatva vagy elektronikusan) történő tárolása vagy továbbítása, továbbá bármilyen elven működő adatbáziskezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5	Összefoglalás	19
Az elemzés alapját képező NAV-adatbázis bemutatása	7	Summary	19
A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek pénzügyi helyzete	8	Kivonat	20
Eszközök és források	8	Abstract	20
Bevételek és ráfordítások	10	Mellékletek	21
Jövedelem, jövedelmezőség	11	Mellékletek jegyzéke	21
Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete	13	Hivatkozások jegyzéke	34
Eszközök és források	13		
Bevételek és ráfordítások	15		
Jövedelemhelyzet, jövedelmezőség	15		

Bevezetés

Az elemzés célja az élelmiszer-termelés, azaz a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban (továbbiakban: mezőgazdasági), valamint az élelmiszereket, ital- és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő (továbbiakban: élelmiszer-ipari) gazdasági szervezetek 2014. évi gazdálkodásának bemutatása a 2013. évi eredményekhez hasonlítva. Habár a vizsgálat fókuszában az említett két év adatainak összevetése áll, amennyiben a folyamatok bemutatása igényelte, hosszabb időszakra is visszanyúltak a szerzők.

Az elemzés a társas vállalkozások adóbevallásai-ból összeállított NAV-adatbázis alapján készült, amely a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások pénzügyi adatait tartalmazza. A vizsgálat fókuszát képező

mezőgazdaságon és élelmiszeriparon kívüli egyéb nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó adatok a NAV-gyorsjelentésből származnak.

Nem terjed ki az elemzés az egyszerűsített vállalkozási adó (eva), a kisadózók tételes adója (kata), valamint a kisvállalkozói adó szerint adózó, kettős könyvvitelt vezető vállalkozások adataira.

Az összeállítás érdemi része szöveges elemzéssel kezdődik, amely a mezőgazdasági, azt követően pedig az élelmiszer-ipari ágazat eszköz- és forrásállományát, bevételeit és kiadásait, továbbá az eredményességére vonatkozó adatait értékeli. A kiadvány mellékletét képező táblázatok a szöveges elemzés alapjául szolgáló adatokat tartalmazzák részletesen.

Az elemzés alapját képező NAV-adatbázis bemutatása

A NAV adatállományában csak az év végén is működő, adóbevallást készítő és a tárgyévet követő május 31-ig hibamentesen benyújtó társas vállalkozások adatai szerepelnek, évközben megszűnt vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre.

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál nulla fő olyan esetben szerepel, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő, más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

A kkv-besorolásnál az 2004. évi kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról szóló törvényben foglaltakat vettük figyelembe (1. táblázat), a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium kivételével¹. A besoroláson kívül eső vállalkozások az „Egyéb vállalkozások” kategóriában szerepelnek. Ezek egyfelől méretük szerint nagyvállalatok, vagy azért nem minősülnek kkv-nak, mert az állam vagy az önkormányzat közvetlen tulajdoni részesedése a jegyzett tőke alapján külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.

1. táblázat: A mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) nagyságcsoportjainak ismérvei

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg ^{a)}
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 2 millió euró (0,62 milliárd forint), vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 2 millió euró (0,62 milliárd forint)
Kisvállalkozás	10–50 fő	Árbevétel: legfeljebb 10 millió euró (3,09 milliárd forint), vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 10 millió euró (3,09 milliárd forint)
Középvállalkozás	51–250 fő	Árbevétel: legfeljebb 50 millió euró (15,43 milliárd forint), vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 43 millió euró (13,27 milliárd forint)

^{a)} A forintban kifejezett értékhatarok az MNB által közölt középárfolyamon, 2013-ban 296,92 forint/euróval, 2014-ben 308,66 forint/euróval kerültek kiszámításra.

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

¹ A társas adóbevallások rendelkezésre álló adatai nem teszik lehetővé a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium teljesülésének vizsgálatát.

A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek pénzügyi helyzete

A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat területén működő (továbbiakban mezőgazdasági), kettős könyvvizetést végző társas vállalkozások száma a tárgyévvel megelőző évhez képest mintegy 430 gazdálkodóval csökkent. Ezáltal a korábbi 9945 szervezet helyett mindössze 9515 vállalkozás üzemelt 2014-ben.

A mezőgazdasági szervezetek az összes gazdasági tevékenységet végző vállalkozások 4,0 százalékát adták, míg a nyereségesen működők között 4,5 százalékos arányt képviseltek a vizsgált évben. Az eszközállomány nagyságát tekintve 4,3 százalékot tett ki a mezőgazdasági vállalkozások összes eszköze a nemzetgazdaság egészében. A nettó árbevételből viszont ennél kevesebb, 2,6 százalékos volt az ágazati részesedés, ami a ráfordítások 2,9 százalékos arányát is alulmúlta. Az eredmények szempontjából az összes gazdasági tevékenységet folytató vállalkozás adózás előtti eredményének 6,9 százaléka a mezőgazdasági szervezetektől származott. Az üzemi tevékenység eredményének 5,8 százalékát produkálta az ágazat (1. melléklet).

Eszközök és források

A mezőgazdasági szervezetek számának csökkenése ellenére az összes **eszközállományuk** növekedett. Az előző évi adatokhoz képest 8,1 százalékkal, 2771,6 milliárd forintra bővült az állomány értéke 2014-ben (2. melléklet). A növekedés hátterében a befektetett eszközök 111,4 és a forgóeszközök 92,7 milliárd forintos gyarapodása állt. A befektetett eszközök állományának bővülésében a tárgyi eszközök 8,8 százalékos növekedése játszott a főszerepet. Ezen belül is a műszaki gépek, berendezések és járművek állománya 70,8, az ingatlanok 44,8 milliárd forintos bővülést produkáltak. A beruházások, felújítások állománya viszont az előző évi 88,3 százalékára mérséklődött. Az immateriális javak 1,3 milliárd forintos csökkenését a befektetett pénzügyi eszközök hasonló mértékű (szintén 1,3 milliárd forintos) növekedése ellensúlyozta. A forgóeszközök tekintetében a befektetett eszközök növekedési üteméhez hasonló, 8,1 százalékos bővülés volt megfigyelhető. Ezen belül az értékpapírok másfélészereikre gyarapodtak, 13,4 milliárd forintra nőttek. A pénzeszközök 15,5 százalékos emelkedése 28,8 milliárd forint összértékű növekedést eredményezett. A készletek és a követelések növekedési intenzitása a pénzeszközökénél kisebb (6,2 és 4,6 százalék) volt,

viszont értékben hasonló mértékű (előbbi 29,3, utóbbi 21,3 milliárd forint) gyarapodást produkáltak.

A **források** közül a saját tőke állománya jelentős mértékben (10,9 százalékkal), 164,8 milliárd forintra növekedett, ezáltal a mezőgazdasági vállalkozások tőkeerősebbé váltak és a befektetett eszközállományuk fedezettségét is növelni tudták 2014-ben. A saját tőkén belüli tételek közül a tőketartalék 31,1, az egyéb tartalékok 11,5 és a mérleg szerinti eredmény 24,3 milliárd forintos növekménnyel járult hozzá a saját tőke állományának bővüléséhez. Az állomány a 2000–2014 közötti időszakban folyamatosan növekvő tendenciát követett. Az Európai Unióhoz való csatlakozás után a mezőgazdasági szervezetek saját tőkéjének növekedési üteme felgyorsult. A saját tőke bővülésének mértékével ellentétben a jegyzett tőke állománya a 2000–2014 közötti időszakban csak kismértékben változott, az értéke 250 és 296 milliárd forint között mozgott. Ezt a kismértékű ingadozást a jegyzett tőke állományának előző évhez viszonyított stagnálása is jól tükrözte (1. ábra).

A mezőgazdasági vállalkozások előző évi tevékenységéből származó nyereségük eredménytartalékba történő helyezése jelentős mértékben megnövelte annak állományát, ezáltal 98,8 milliárd forintra bővült az előző évi időszakhoz viszonyítva. A céltartalékok állománya 1,2 milliárd forintra kevesebb volt az előző évihez képest. Mindezek eredményeképpen megállapítható, hogy a tőkén belüli mobilabb elemek jelentős mértékben nőttek 2014-re (2. melléklet).

A kötelezettségek a saját források mellett szintén emelkedtek, a hátra sorolt kötelezettségek 12,9, a hosszú lejáratú kötelezettségek 9,9, a rövid lejáratú kötelezettségek pedig 2,0 százalékkal. A forgóeszközök állományának 92,7 milliárd forintos növekedése a rövid lejáratú kötelezettségek 13,7 milliárd forintra történő bővülését jelentősen felülmúlta, aminek következtében a két mutató hányadosaként meghatározott likviditási ráta 10,0 százalékkal nőtt, azaz a mezőgazdasági szervezetek fizetőképessége javult. Továbbá a forgóeszközökön belüli likvid elemek (értékpapírok, pénzeszközök) a rövid lejáratú kötelezettségeket meghaladó gyarapodása a pénzhányad, valamint a pénzeszközök likviditásnövekedését vonta maga után. A mezőgazdasági vállalkozások az idegentőke-állományukat gyarapították 2014-ben, amit a hosszú lejáratú beruházási és a rövid lejáratú hitelállományuk 28,5, illetve 18,4 milliárd forintos bővülése is jól mutat. A nagyobb mértékű idegen forrás jelenléte nagyrészt a Magyar Nemzeti Bank által 2013. június elsején indított Növekedési Hitelprogram keretében folyósított

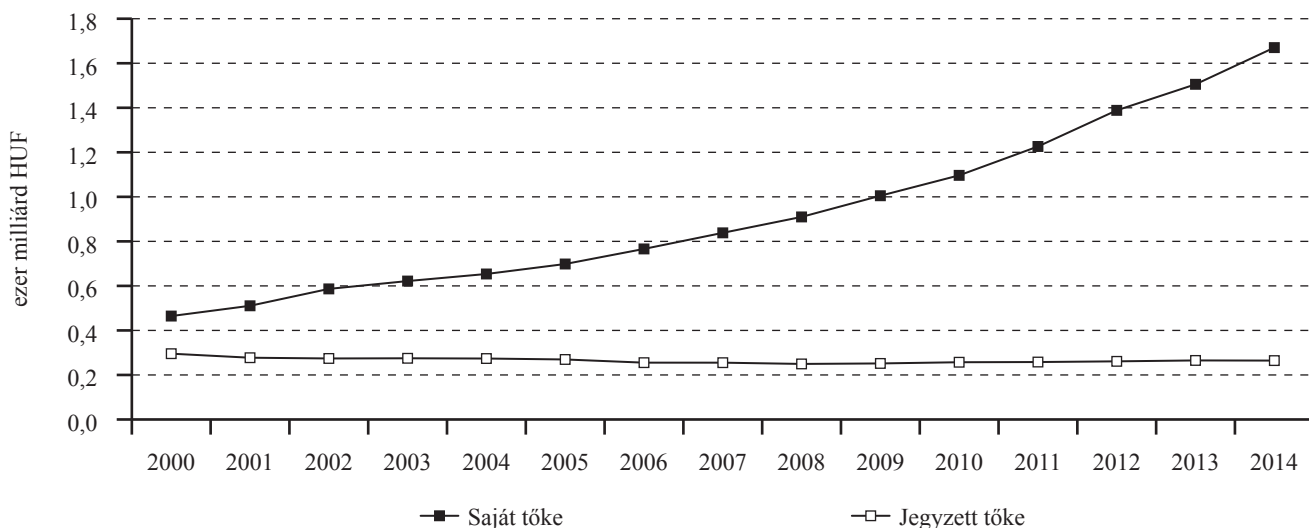

beruházási, forgóeszköz-finanszírozási és az Európai Uniótól igényelt támogatás-előfinanszírozási hitelek lehívásának köszönhető. A kétpilléres program a kkv-szektor finanszírozási helyzetének javítását hivatott támogatni kedvezményes kamatfizetési lehetőség és kedvező futamidő biztosításával. Az első pillér az új hitelek folyósítását, a második pillér pedig a meglévő deviza- és forintalapú kölcsön, valamint pénzügyi lízing kiváltását célozta.

A kintlévőségek időtartamának növekedése kisebb mértékű volt, mint a szállítói tartozások időtartamának rövidülése, így a vevőkövetelések és a szállítói kötelezettségek állománya is kedvezően változott – utóbbi 10,5 milliárd forinttal mérséklődött –, ezáltal 8,1 százalékkal javult az ágazat hitelfedezettsége.

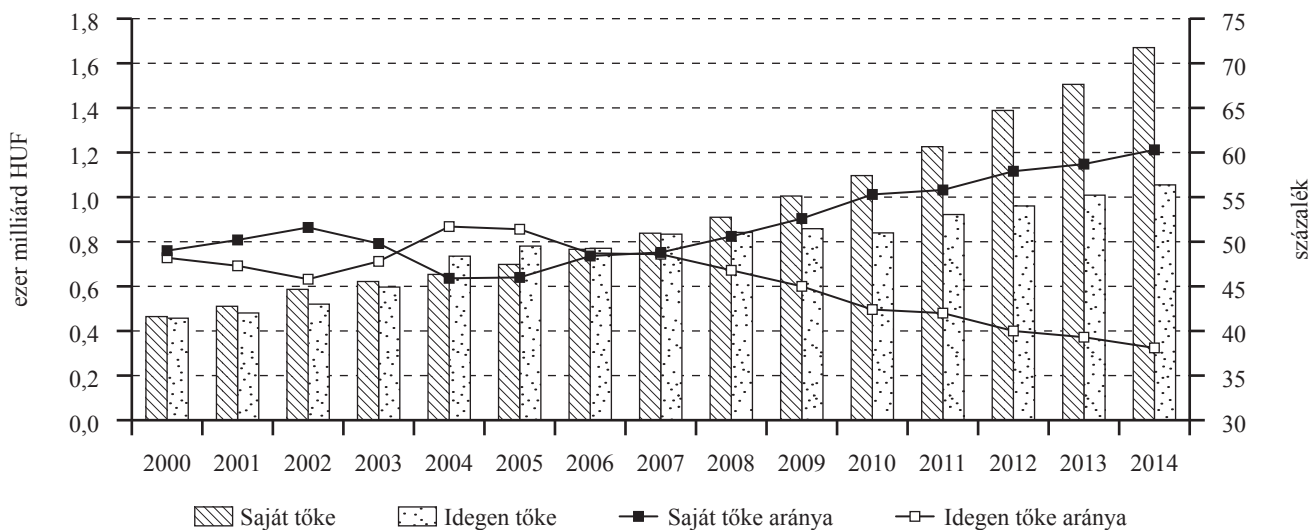
A fent említett kötelezettségelemekben történt változások hatására az összes kötelezettség állománya 46,3 milliárd forinttal gyarapodott 2014-ben. A saját tőke állományának növekedése az összes kötelezettségnél jelentősebb mértékű volt, ennek eredményeképpen az idegen tőke aránya annak ellenére, hogy állománya növekedett, 39,4 százalékról 38,1 százalékra csökkent 2014-ben (2. ábra). Ezen változások az eladósodottság mértékének 3,8 százalékos mérséklődését eredményezték. A kötelezettségek forrásokon belüli arányának folyamatos csökkenése 2007 óta megfigyelhető, míg az állomány fokozatos növekedést mutat, ami főként a már említett Növekedési Hitelprogramnak tulajdonítható.

1. ábra: A saját és a jegyzett tőke állományának alakulása, 2000–2014

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

2. ábra: A saját és idegen tőke állománya, aránya, 2000–2014

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Bevételek és ráfordítások

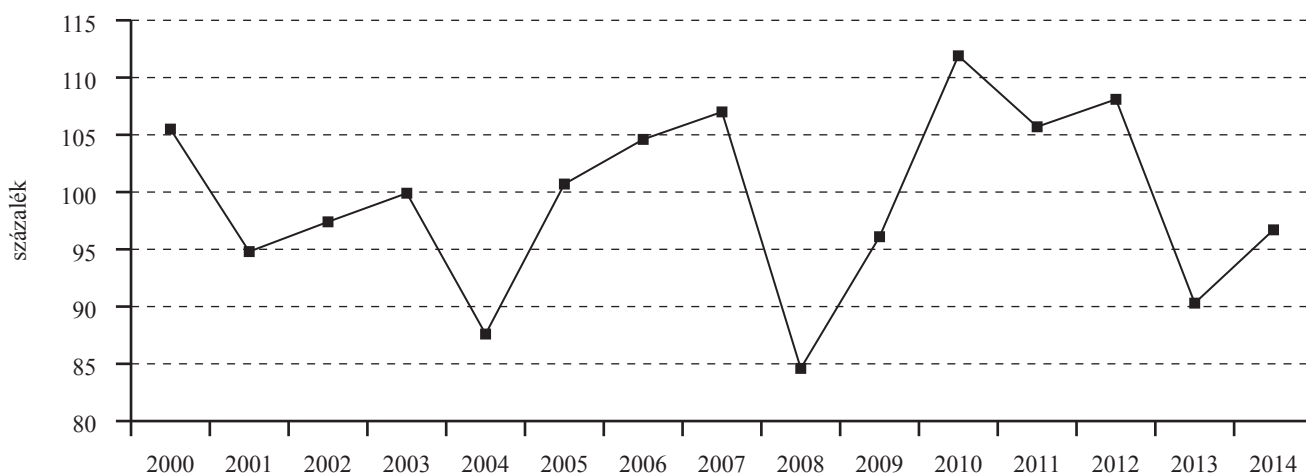
A mezőgazdasági szervezetek üzemi bevételei kedvező irányba változtak 2014-ben. Az értékesítésből származó nettó árbevétel összességében 47,2 milliárd forinttal bővült az előző évihez viszonyítva (3. melléklet). A növekedés hátterében az exportértékesítésből származó bevétel 23,7 milliárd forintos csökkenése mellett a belföldi értékesítésből származó árbevétel nagyobb mértékű – 70,7 milliárd forintos – bővülése áll. Ha pusztán a növekedés mértékét vesszük figyelembe, az árbevétel 2,8 százalékos emelkedése nem mondható jelentős mértékűnek, viszont a mezőgazdasági termékek értékesítési árainak – az állati termékek értékesítési árának kivételével – 6,1 százalékos csökkenése mellett figyelemre méltó az árbevétel bővülése. Az értékesítésből származó nettó árbevétel gyarapodása következtében megnövekedett termelési érték, valamint a folyó termelő felhasználás csökkenése együttesen a bruttó hozzáadott érték emelkedését eredményezték. Továbbá az eszköz- és az élőmunkahatékonyság is kismértékben növekedett az említett mutatók kedvezőbb alakulásának következtében. Az üzemi bevételek közül az aktivált saját teljesítmény értéke 2,0, az egyéb bevételek 20,1 milliárd forinttal emelkedtek. Ez utóbbi főként a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás 11,0 milliárd forintos bővülésének köszönhető. Kisebb mértékű, 0,8 milliárd forintos növekedés figyelhető meg a rendkívüli bevételek tekintetében (4. melléklet). Továbbá a pénzügyi bevételek állománya 4,5 milliárd forinttal maradt el az előző évitől, ami kedvezőtlenül hatott az ágazat összbevételére. A csökkenés hátterében főként a kamatokból származó, 2,7 milliárd forinttal kisebb bevétel áll. Összességében a bevételek **3,1 százalékkal, azaz 65,6 milliárd forinttal haladták meg az előző évit.**

A bevételekhez hasonlóan a **ráfordítások** is emelkedtek, annak ellenére, hogy árszínvonaluk 3,1 százalékkal csökkent az előző évhez viszonyítva. A termelői árak csökkenését elsősorban a növényi termékek árának 9,2 százalékos visszaesése okozta, az állatok és állati termékek ára 1,1 százalékkal maradt el az előző évitől. A ráfordítások árszínvonal-csökkenésében a folyó termelő felhasználáson belül az energia- és a műtrágyaárak kismértékű (előbbi 3,7, utóbbi 3,9 százalék), a takarmányárak jelentős, 10,6 százalékos csökkenése figyelhető meg. Továbbá a vetőmagok és növényvédő szerek árai, valamint a mezőgazdasági beruházások körében a gép- és az épületberuházások (2,6, illetve 2,0 százalék) egyaránt növekedtek (KSH, 2014).

A termelői árindex a ráfordítások árszínvonalánál nagyobb mértékben csökkent, 6,1 százalékkal volt alacsonyabb az előző évinél. A mezőgazdasági termékek árszínvonalának a termeléshez felhasznált iparcikkek árszínvonalánál nagyobb ütemű mérséklődése kedvezőtlenül hatott a mezőgazdasági szervezetek árbevételére, vagyis a mezőgazdasági és ráfordítási árindex hányadosaként meghatározott **agrárrolló** a vizsgált évben tovább nyílt (3. ábra).

A ráfordítások közül az üzemi tevékenység ráfordításelemei összességében emelkedtek. Ezen belül az anyag jellegű ráfordítások közel 13,0, a személyi jellegű ráfordítások 8,8, az értékcsökkenési leírás 11,2, valamint az egyéb ráfordítások 2,8 milliárd forinttal múlták felül az előző évi értékeket. A személyi jellegű ráfordítások jelentős mértékű növekedésének hátterében a mezőgazdasági ágazatban alkalmazott munkavállalók számának 2,9 százalékos bővülése mellett a rendszeres havi bruttó átlagkeresetek 4,7 százalékos emelkedése állt. A mezőgazdasági vállalkozások 6,3 milliárd forinttal kevesebbet fordítottak pénzügyeikre, ami legfőképpen a kamat- és kamat jellegű ráfordítá-

3. ábra: Az agrárrolló alakulása az előző évi százalékában, 2000–2014

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

sok 7,3 milliárd forintos csökkenésének köszönhető. A rendkívüli bevételek közel változatlanul alakultak 2014-ben, így a ráfordítások összege 0,6 százalékkal, 12,7 milliárd forinttal volt **nagyobb, mint 2013-ban.**

Jövedelem, jövedelmezőség

Az összbevétel ráfordításokét meghaladó mértékű növekedése az ágazati eredményeket kedvező irányba módosította. A kettős könyvelést vezető mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati vállalkozások üzemi tevékenységéből származó jövedelme 2014-ben 173,8 milliárd forintra növekedett, ami az előző évi eredményhez képest 33,6 milliárd forintos többletet jelent! Ahogy azt már említettük, az üzleti tevékenység növekedésének háttérében főként a belföldi értékesítésből származó árbevétel bővülése áll. Az üzemi tevékenység eredményének vállalkozások közötti eloszlása is kedvezően alakult 2014-ben. A pozitív üzemi eredménnyel gazdálkodó vállalkozások még több nyereséget termeltek, míg a negatív üzemi eredménnyel működő gazdasági szervezetekre a veszteségük mértékének csökkentése volt a jellemző. A nyereség 163,1 milliárdról 192,2 milliárd forintra növekedett, a veszteség 4,5 milliárd forinttal mérséklődött (3. melléklet).

A **pénzügyi műveletek eredménye** 2012 óta folyamatosan javuló tendenciát mutat, habár az ágazat ezen a téren továbbra is veszteségesen tevékenykedik (4. ábra). A pénzügyi műveletek vesztesége 11,5 milliárdról 9,7 milliárd forintra mérséklődött, a javulást a pénzügyi tevékenységeik alapján veszteséges vállalkozások 3,4 milliárd forinttal alacsonyabb vesztesége eredményezte. Bár a pénzügyi műveletek ráfordításai nagyobb mértékben csökkentek, mint amilyen intenzi-

ven mérséklődtek a bevételei, ennek ellenére az eredmény továbbra is negatív előjelű maradt (4. melléklet). A ráfordítás-csökkenésben a már említett tényezők, a kamat-, kamat jellegű ráfordítások 7,3 milliárd forint összértékű csökkenése játszott jelentős szerepet.

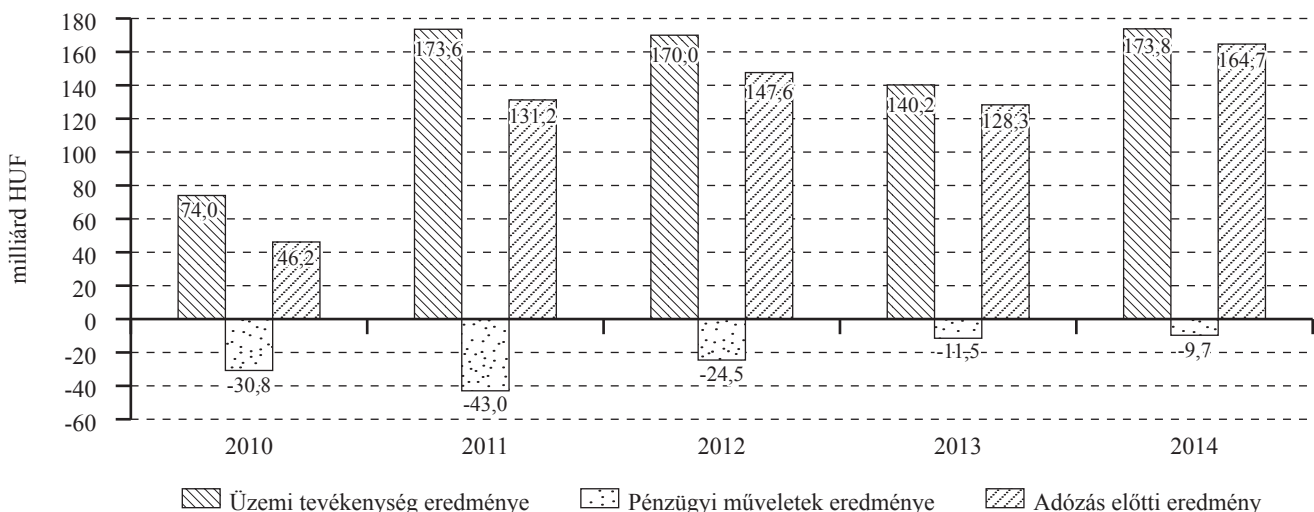
A **rendkívüli eredmény** az előző évvel ellentétben pozitív előjelű volt, azonban a pénzügyi veszteség üzemi eredményre gyakorolt hatását még így sem tudta érdemben javítani.

Az eredménykategóriák kedvező alakulásának hatására a mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások **adózás előtti eredménye** 28,4 százalékkal, 36,4 milliárd forinttal növekedett, amit szintén a pozitív adózás előtti eredményű vállalkozások még nagyobb nyeresége és a negatív adózás előtti eredménnyel működők veszteségének csökkentése eredményezett. **Ezáltal az ágazatban tevékenykedő szervezetek adózás előtti eredménye 164,7 milliárd forintra nőtt**, ami a mezőgazdasági vállalkozások által a 2014-es évet megelőző valamennyi vizsgált év nominálértéken számított adózás előtti eredményét felülmúlta.

A mezőgazdasági szervezetek adózás utáni eredménye 153,5 milliárd forintra emelkedett 2014-re. Ez a jelentős bővülés a jövedelmezőségi mutatókra kedvező hatást gyakorolt. Az árbevétel-arányos, tőkearányos és eszközarányos jövedelmezőség mutatói (az árbevétel-arányos 9,0, a tőkearányos 9,2, és az eszközarányos jövedelmezőség 5,5 százalék) egyaránt 1-2 százalékos körüli emelkedést produkáltak az előző évhez képest. A megelőző évinél magasabb szintet ért el továbbá a bér és a tőke jövedelmezősége és az eszközök megtérülése is. Utóbbi 0,9 százalékkal, a bér 14,5 százalékkal, a saját tőke jövedelmezősége pedig 1,3 százalékkal nőtt (7. melléklet).

Összességében az eredménykategóriák mindegyike számottevő javulást mutatott a 2014-es évre. Az ágazat

4. ábra: **Eredménykategóriák alakulása a mezőgazdaságban, 2010–2014**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

által produkált üzemi eredmény az elmúlt öt év átlagában 146,3 milliárd forint volt. Az ötéves időszak átlagát a 2010-es, mezőgazdasági tevékenység számára kedvezőtlen év módosítja a legmeghatározóbb mértékben lefelé, míg a többi általunk vizsgált évben közel azonos szintet ért el az eredmények értéke. A pénzügyi tevékenységből származó veszteség 2012 óta folyamatosan csökkent, ami a mezőgazdasági vállalkozások jövedelmezőségére is kedvező hatást gyakorolt, ugyanis a 2013-as esztendő kivételével évről évre növekedett az ágazat adózás előtti eredménye (4. ábra).

Ahogy már ismertettük, az ágazatban gazdálkodó szervezetek száma csökkent az előző évhez képest, 2014-ben 9515 vállalkozás tevékenykedett (5. melléklet). Ezen szervezetek 65,2 százaléka gazdálkodott nyereségesen, szemben az előző évi 61,5 százalékos aránnyal.

A foglalkoztatottak száma alapján a szervezetek 84,2 százaléka 10 főnél kevesebb dolgozónak biztosít munkalehetőséget. Emellett megállapítható, hogy ezek a kisméretű gazdaságok a nettó árbevétel, a saját tőke és az adózás előtti eredmény kisebb hányadát szolgáltatják. Ezzel ellentétben elenyésző az 50–250 vagy annál több főt foglalkoztató közép- és nagyvállalkozások száma, miközben a teljesítmény jelentős részét

– az árbevétel 40,6, az adózás előtti eredmény 32,0 százalékát – ők állítják elő.

A méret szerinti megoszlás is rendkívül jól példázza a kevés főt foglalkoztató, kisgazdaságok sokaságát, hiszen az összes vállalkozás 96,4 százaléka mikro- és kisvállalkozás és mindössze 2,6 százaléka középvállalkozás, miközben a nagyvállalatok száma a mezőgazdaságban meglehetősen csekély.

Továbbra is a kft. a legkedveltebb gazdálkodási forma. A mezőgazdasági ágazatban üzemelő cégek túlnyomó többsége (70,6 százaléka) választotta a korlátolt felelősségű társaságot működése keretében. A belföldi és külföldi tulajdon jegyzett tőkén belüli arányában nem történt számottevő változás, mindkét esetben kismértékű növekedést tapasztaltunk 2013 óta. A jegyzett tőke 48,63 százaléka belföldi magánszemély, 34,0 százaléka belföldi gazdasági társaság, míg 15,13 százaléka külföldi tulajdonban volt 2014-ben. Az állami, önkormányzati és belföldi hitelintézeti tulajdonban lévő jegyzett tőke mértéke nem volt számottevő. A betéti társaságoknál a külföldi tőke kimagasló aránya figyelhető meg, míg a többi gazdálkodási formára a belföldi magántulajdon többsége volt jellemző az általunk vizsgált években.

Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete

A társas vállalkozások száma a 2013. évi 5273-ról 5180-ra csökkent az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket (továbbiakban élelmiszeripar) gyártó ágazatban 2014-re. Az élelmiszer-ipari üzemek legnagyobb részét, 73,6 százalékát a mikrovállalkozások adták (3810 vállalkozás), a kisvállalkozások száma 19,7 százalékot, a középvállalkozások száma 5,4 százalékot, a nagyvállalkozások száma 1,3 százalékot jelentett az 5180 vállalkozásból.

A nemzetgazdaságon belül az élelmiszer-ipari vállalatok aránya 2,2 százalék volt 2014-ben, ebből a nyereséges élelmiszer-ipari cégek száma 3030 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából 2,2 százalékot tett ki. Az élelmiszeriparhoz a nemzetgazdaság összes eszközállományának 3,5 százaléka, a kötelezettségeknek 4,0 százaléka, a nettó árbevételnek 5,0 százaléka kapcsolódott.

Eszközök és források

Az élelmiszeripar **eszközállománya** az előző évi 2129,7 milliárd forintról 6,3 százalékkal, 2264,2 milliárd forintra nőtt 2014-ben. A forgóeszközök az összes eszközállománynak kicsivel több mint felét (51,1 százalék) tették ki, a befektetett eszközök 47,8 százalékát. A befektetett eszközök és a forgóeszközök állományának értéke 7,8, illetve 5,3 százalékkal emelkedett az egy évvel ezelőtti értékekhez képest 2014-ben (8. melléklet).

A **befektetett eszközök** állománya 78,6 milliárd forinttal, 1082,0 milliárd forintra nőtt 2014-ben. Ezen belül a tárgyi eszközök értéke 925,4 milliárd forintról 6,2 százalékot emelkedett, így a befektetett eszközök állományának 7,8 százalékos tárgyevi növekményének háromnegyedét (75,3 százalék) az ingatlanok 7,7 százalékos (34,0 milliárd forint) és a műszaki gépek, berendezések 13,5 százalékos (40,6 milliárd forint) bővülése okozta 2014-ben. A befektetett eszközök állományának gyarapodásához a befektetett pénzügyi eszközök értékének 34,4 százalékos emelkedése is hozzájárult. Ez utóbbival kapcsolatban megjegyzendő, hogy bár értékben jelentős a növekmény az egy évvel korábbi értékhez képest, arányaiban a 17,3 milliárd forintos bővülés a befektetett eszközök növekedéséből csak 22,0 százalékos részesedést jelentett 2014-ben. A beruházások, felújítások záróállománya mérsékelten ugyan, de csökkent, 6,0 milliárd forinttal maradt el az előző évi folyó áron számított 67,7 milliárd forinttól.

A **forgóeszközök** állománya 5,3 százalékkal, 1157,6 milliárd forintra emelkedett 2014-ben. A teljes állomány értékének mintegy felét a követelések tették ki, 38,0 százalékát a készletek, 11,3 százalékát pedig a pénzeszközök jelentették. A forgóeszközök 58,0 milliárd forintnyi tárgyevi növekményének több mint a felét (52,1 százalék) a készletállomány 30,2 milliárd forintos emelkedése okozta, másik jelentősebb (24,1 százalék) részét a pénzeszközök volumenének bővülése segítette. Figyelemre méltó azonban, hogy míg az értékpapírok értéke 61,2 százalékkal, 15,6 milliárd forintra gyarapodott a tárgyévben, a forgóeszköz-növekményből való alacsony (10,2 százalék) részesedése okán mégsem ez volt az 5,3 százalékos növekedés elsődleges okozója. A követelések értéke 564,0 milliárdról 571,9 milliárd forintra nőtt egy év alatt.

Az aktív időbeli elhatárolások állománya 8,1 százalékot csökkent az előző évi 26,8 milliárd forint állományértékhez viszonyítva.

Az **eszközök alakulása** alapján összegezve az élelmiszer-ipari vállalkozások vagyoni helyzetét elmondható, hogy a befektetett eszközök fedezettségi szintje a saját tőkéhez viszonyítva 0,3 százalékponttal, 81,0 százalékra csökkent 2014-ben. Az ágazatban romlott az eszközkishasználás hatékonysága, az eszközök megtérülési mutatója (ROA: adózott eredmény/eszközök összesen) azonban az előző évi 2,9-ről 3,7 százalékra nőtt. Javult a befektetett eszközök jövedelemtermelő képessége, azaz a 2013. évi 6,1 százalékról 1,6 százalékpontot növekedett 2014-ben. Ugyancsak javult az élelmiszer-ipari szakágazatok likviditási helyzete, a likviditási ráta 3,3, a készletekkel kibővített gyorsráta mutató pedig 1,2 százalékponttal emelkedett az előző évi százalékos értékekhez képest (5. ábra, 12. melléklet).

A **források** állománya 6,3 százalékkal, 2264,2 milliárd forintra emelkedett 2014-ben. A tárgyevi 134,5 milliárd forint növekményből a saját tőke 45,3, a kötelezettségek 44,0, a céltartalékok 3,6, a passzív időbeli elhatárolások 7,0 százalékos részesedéssel bírtak (8. melléklet).

A **saját tőke** 61,0 milliárd forintos emelkedésének legnagyobb részét a mérleg szerinti eredmény 18,4 milliárd forint (210,1 százalék), illetve az eredménytartalék 38,3 milliárd forint értékű (23 százalék) növekedése okozta.

A jegyzett tőke érdemben nem változott, mérsékelten, 0,2 százalékkal, 251,4 milliárd forintra bővült a tárgyévben, a saját tőkéhez viszonyított aránya pedig 2,1 százalékkal csökkent. Az elmúlt tizenöt évet figye-

lembe véve elmondható, hogy a jegyzett tőke állománya ingadozva ugyan, de fokozatosan csökkent. Ezen belül a külföldi tulajdonú tőkeállomány a 2000. évi 60 százalék feletti részesedésről 50 százalék alá esett, ez a csökkenés a belföldi magán- és társasági tulajdonban lévő vállalkozások részarányát növelte (6. ábra).

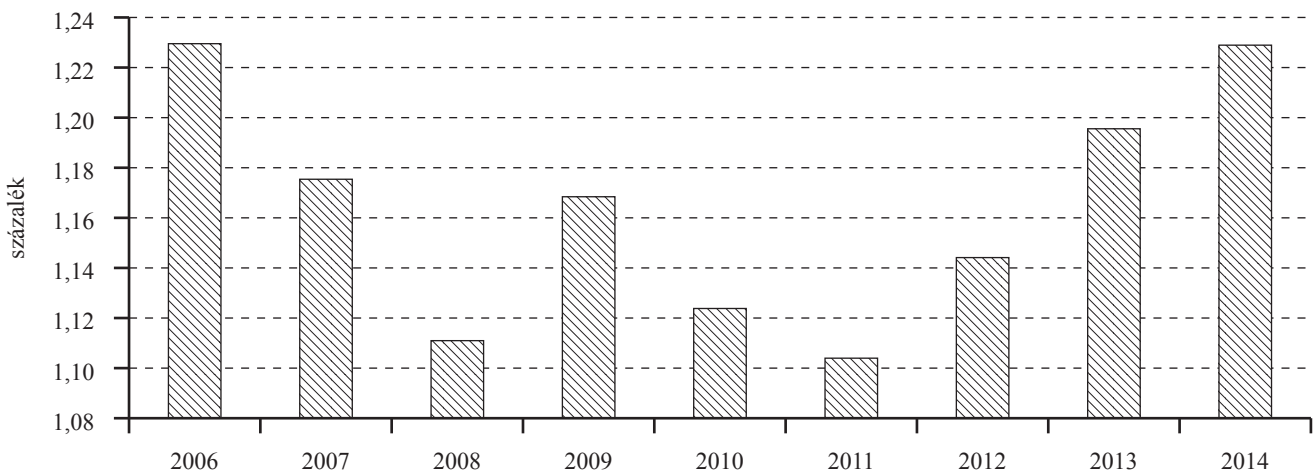
A forrásállományon belül az egyéb tartalékok értéke a saját tőke növekedésével szemben 3,1 százalékkal, 166,1 milliárd forintra csökkent, a tőketartalék 8,6 milliárd forinttal, 221,9 milliárd forintra nőtt 2014-ben.

A saját tőke elemei alapján megállapítható, hogy az ágazat tőkeerőssége 0,4 százalékkal, 38,7 százalékra nőtt. Az ágazat jövedelmezőségének javulását mutatja az is, hogy az összes tőke jövedelmezősége 2,0, a saját tőke jövedelmezősége 2,8, az alaptőke jövedelmezősége pedig 8,8 százalékponttal haladta meg az előző évi százalékos értékeket (12. melléklet).

A **céltartalékok** állományának értéke ugyan 50,1 százalékkal nőtt az egy évvel ezelőtti értékhez képest, azonban az összes forrásból való alacsony (1,0 százalék alatti) részesedésük miatt hatása nem meghatározó a forrásoldal állományára (8. melléklet).

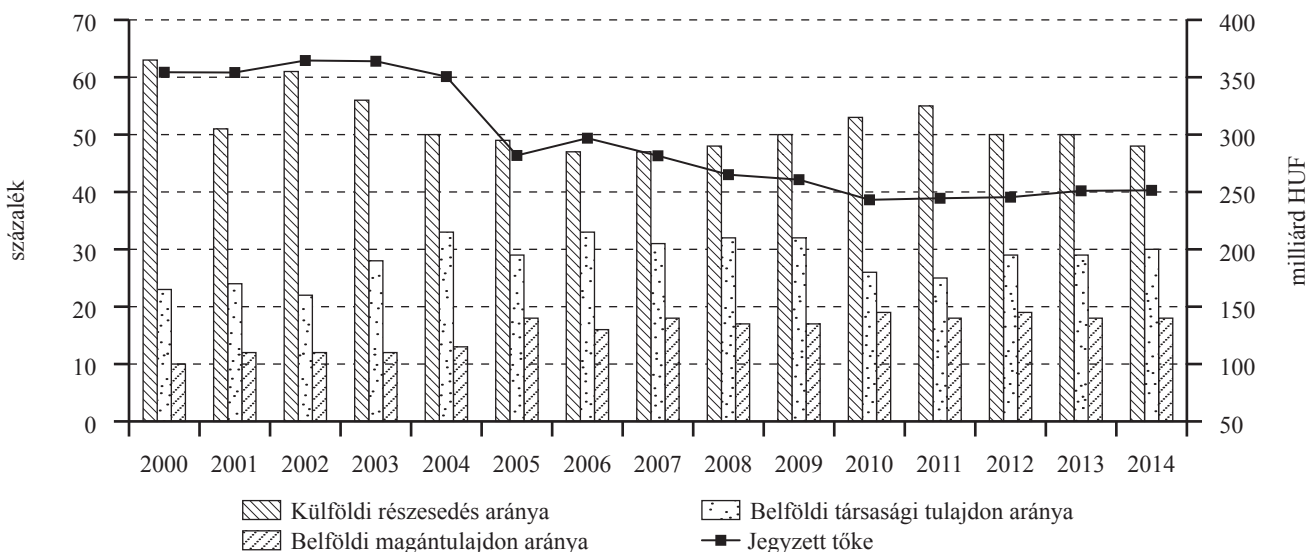
Az ágazatban a **kötelezettségek** 4,8 százalékkal, 1290,3 milliárd forintra emelkedtek a tárgyévben. Ezen belül a rövid lejáratú kötelezettségek 2,4 százalékkal, a hosszú lejáratú kötelezettségek 10,9 százalékkal gyarapodtak 2014-ben. A hosszú lejáratú kötelezettségeknél pozitívmódként könyvelhető el, hogy a hosszú lejáratú beruházási hitelek 10,3 százalékkal haladták meg az előző évi, 88,7 milliárd forint összegű hitelállományt. A hosszú lejáratú hitelállomány bővülését a 2013. június 1-jén indult, a Magyar Nemzeti Bank által meghirdetett Növekedési Hitelprogram segítette. A rövid lejáratú kötelezettségeken belül a tulajdonossal szem-

5. ábra: Az élelmiszer-ipari vállalkozások likviditási rátája a 2006–2014 közötti időszakban

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

6. ábra: Az élelmiszer-ipari vállalkozások jegyzett tőkéje és annak tulajdoni szerkezete

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

ben fennálló kötelezettség állománya 25,4 százalékkal emelkedett, illetve a rövid lejáratú hitelek, kölcsönök értéke is bővült az előző évi 185,2 milliárdról 197,7 milliárd forintra a tárgyévben.

A **passzív időbeli elhatárolások** az egy évvel ezelőtti értékhez képest 13,0 százalékkal, 82,2 milliárd forintra bővültek az élelmiszer-ipari vállalkozásoknál 2014-ben.

A fizetőképesség javulását mutatja, hogy az eladósodottság foka az előző évi 57,8 százalékról 57,0 százalékra mérséklődött, és a szállítói tartozások időtartama is javult, 45,6 napról 45,3 napra csökkent 2014-ben. Az élelmiszer-ipari szakágazatok hitelfedezettsége 4,6 százalékponttal 109,8 százalékra emelkedett, ami szintén a pénzügyi helyzet javulását körvonalazza. Árnyalja a pozitív képet, hogy a készletek forgási sebessége lassult az előző évi 46,2 naphoz képest, így a vállalkozások 49,0 nap alatt tudták értékesíteni készleteiket a tárgyévben. Romlott a kintlévőségek időtartama is, 38,2-ről 39,1 napra (12. melléklet).

Összességében az élelmiszeripar jövedelmezősége, likviditása javult 2014-ben. Csökkent az eladósodottság mértéke is, és a nyereséges vállalkozások száma az előző évhez képest gyarapodott a tárgyévben.

Mindezek ellenére a nemzetgazdaság többi ágazatával összehasonlítva az élelmiszeripar még mindig a súlyosan eladósodottak csoportjába tartozott 2014-ben.

Bevételek és ráfordítások

Az ágazat üzemi tevékenységének összes bevétele 1,1 százalékkal, 3420,1 milliárd forintra nőtt, amit a bevételek túlnyomó többségét (95,8 százalék) jelentő értékesítés nettó árbevételének 1,2 százalékos emelkedése okozott 2014-ben. Az értékesítés nettó árbevétele 3275,9 milliárd forint volt, és az élelmiszer-ipari szakágazatok bevételeinek kicsivel több mint harmadát az export (1099,6 milliárd forint) jelentette. A belföldi értékesítés árbevétele az előző évvel közel azonos szinten, 2176,3 milliárd forinton zárt, ez az összes bevétel 63,6 százalékát tette ki. A nagyobb belföldi értékesítési részarány ellenére megállapítható, hogy az élelmiszeriparban a nettó értékesítési árbevétel 1,2 százalékos növekedése a tárgyévi exportértékesítés 42,5 milliárd forintnyi emelkedésének tulajdonítható. Ezt igazolja az is, hogy az Európai Unióban és Magyarországon is az élelmiszer-ipari termékek ára az előző évi árakhoz képest stagnált a tárgyévben, így az értékesítés árbevételének növekedését egyértelműen az élelmiszeripari termékek exportvolumenének bővülése okozta (9. melléklet).

Az üzemi tevékenység ráfordításai (3300,2 milliárd forint) összességében alig változtak (+0,3 százalék) a

2013. évihez képest, az egyéb ráfordítások 4,8 százalékos csökkenését a személyi és anyag jellegű ráfordítások és az értékcsökkenési leírás növekedése ellensúlyozta 2014-ben.

Az anyag jellegű ráfordítások értéke nem változott érdemben, 2574,1 milliárdról 2577,3 milliárd forintra emelkedett. Ezen belül az anyagköltség 1,0 százalékkal csökkent, az eladott áruk beszerzési értéke minimálisan, 0,1 százalékkal nőtt. A személyi jellegű ráfordítások az előző évihez képest 5,6 százalékkal bővültek, azon belül is a bérjárulékok mintegy 7,2 százalékkal. Arányait tekintve a bérköltség 70,7 százalékot képviselt az összes személyi jellegű ráfordításon belül, ezt követték a bérjárulékok (18,8 százalék) és az egyéb személyi jellegű kifizetések (10,5 százalék).

Az élelmiszer-ipari szakágazatok együttes hatékonyságának javulását jelzi az, hogy a nettó árbevételre vetített élőmunka hatékonysága az előző évvel megegyező, 34,9 millió forint/fő volt (12. melléklet), miközben az élelmiszeriparban foglalkoztatottak létszáma 92 753-ról 93 833 főre emelkedett.

Jövedelemhelyzet, jövedelmezőség

Az élelmiszer-ipari szakágazatok üzemi eredménye 31,2 százalékkal, 119,9 milliárd forintra nőtt 2014-ben, ami a bevételek ráfordításokat meghaladó mértékű emelkedésének tulajdonítható. A nyereséges vállalkozások 23,8 milliárd forinttal növelték, a veszteségesek 10,2 százalékkal, azaz 4,7 milliárd forinttal javították tárgyévi eredményüket (9. melléklet). Így az élelmiszer-ipari vállalkozásokon belül a nyereségesek aránya – 2,4 százalékpontot emelkedve – 58,5 százalék volt, a veszteséges vállalkozások száma 7,3 százalékkal, 1914-re csökkent 2014-ben (11. melléklet).

Az élelmiszer-ipari vállalkozások eredménykategóriái a rendkívüli eredmény kivételével pozitívan változtak az előző évi eredményekhez képest 2014-ben. Az ágazat adózás előtti eredménye 36,0 százalékkal nőtt 2013-hoz képest, a pénzügyi eredmény azonban 29,4 milliárd forintnyi negatív értékével továbbra is a veszteséges tartományban volt a tárgyévben (7. ábra).

Az élelmiszer-ipari szakágazatok pénzügyi eredménye 2,5 százalékkal, azaz 755 millió forinttal javult 2014-ben. A vállalkozások kamatkiadása, javítva az élelmiszer-ipari vállalkozások pénzügyi eredményét, több mint ötödével, 22,6 milliárd forintra csökkent a 2013. évi értékekhez képest. A pénzügyi tevékenység bevételei is kisebbek lettek, azaz a kamatbevételek 37,5 százalékkal, 3,8 milliárd forintra mérséklődtek, az osz-

talék pedig 55,6 százalékkal esett vissza a tárgyévben (10. melléklet).

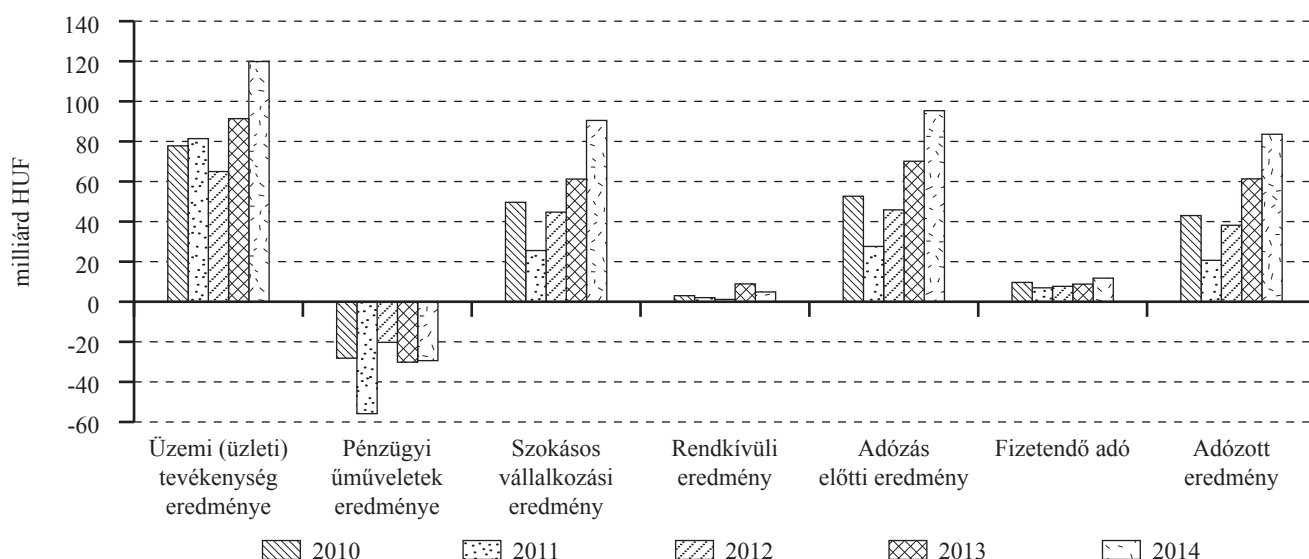
Az élelmiszer-ipari vállalkozásoknál a rendkívüli tevékenység eredménye nem érte el a 2013. évi, 8,9 milliárd forint értékű eredményt, így 45 százalékot csökkenve, 4,9 milliárd forint volt a tárgyévben. A rendkívüli nyereség 2,0 milliárd forinttal maradt el az előző évi többlettől, míg a rendkívüli veszteség oldalon 3,8 milliárdról 5,8 milliárd forintra nőtt a hiány 2014-ben.

Az élelmiszeriparban az elmúlt három évet figyelembe véve az adózás előtti eredmény, dinamikusan emelkedve, 36,0 százalékkal múlta felül a 2013. évi, 70,1 milliárd forint értékű eredményt a tárgyévben (8. ábra), azonban a 95,4 milliárd forint adózás előtti eredmény az elmúlt közel húsz évet tekintve is csak a második legmagasabb eredménynek számít folyó áron. A 7. ábrán jól látható, hogy az adózás előtti eredmény-

nek 1996-tól kezdődően három mélypontja volt. Az első mélypontot a 2004. évi uniós csatlakozás jelentette, amikor az import korlátlan és szabad beáramlásának lehetősége növelte a behozott áruk mennyiségét és csökkentette az ágazati szereplők árbevételét. A második mélypont az USA-ban 2007. év végén kezdődő pénzügyi válság volt, amelyből az élelmiszeripar 2009–2010-re nem teljes mértékben, de regenerálódott. A válság hatása még a 2011. évre is áthúzódott, ami a mezőgazdasági termelői árak jelentős emelkedésével együtt az élelmiszeripar eredményének 2011. évi esését okozta. Ebben az évben a gazdaságot újabb megszorítások is érték, aminek hatására az élelmiszer-ipari vállalkozások adózás előtti eredménye csak 2012 után indult dinamikus növekedésnek, és ez a jövedelemnövekedés 2014-ben is folytatódott.

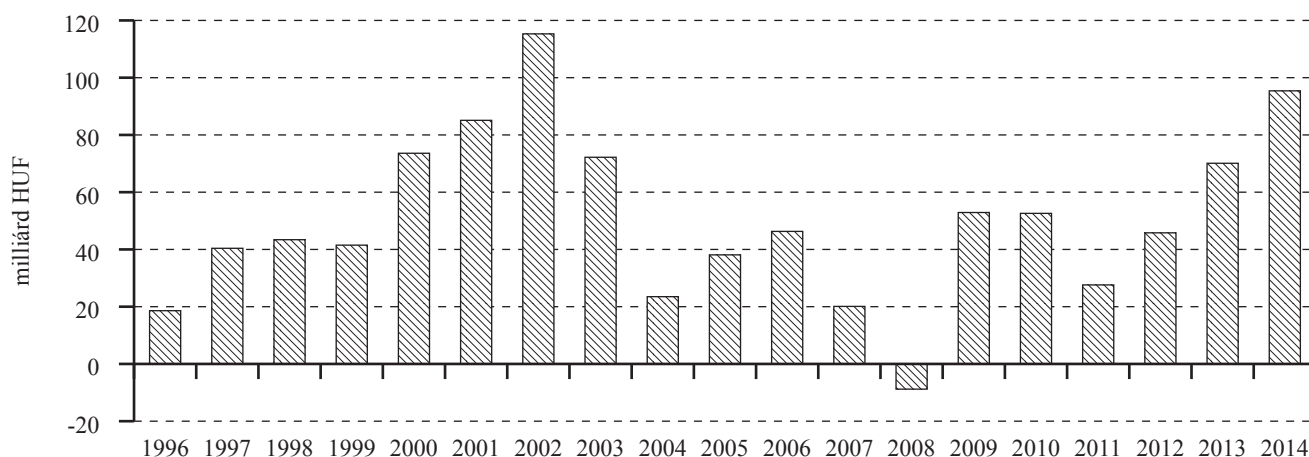
A jövedelemhelyzet pozitív irányú változását mutatja az is, hogy az élelmiszeripar árbevétel-arányos

7. ábra: A vállalkozások eredménykategóriáinak alakulása 2010 és 2014 között

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

8. ábra: Az élelmiszer-ipari vállalkozások adózás előtti eredménye 1996 és 2014 között

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

nyeresége (ROS) 0,7 százalékponttal, 1,9-ről 2,6 százalékra növekedett 2014-ben (12. melléklet).

A nagyobb jövedelemtömeg mellett az előző évi 8,8 milliárd forintról 33,8 százalékkal emelkedett az adó-fizetési kötelezettség (10. melléklet), az egy főre jutó adózott eredmény 660 ezer forint/főről 890 ezer forint/főre nőtt a tárgyévben. Mindemellett az adózás utáni eredmény 36,3 százalékkal haladta meg az egy évvel azelőtti értéket.

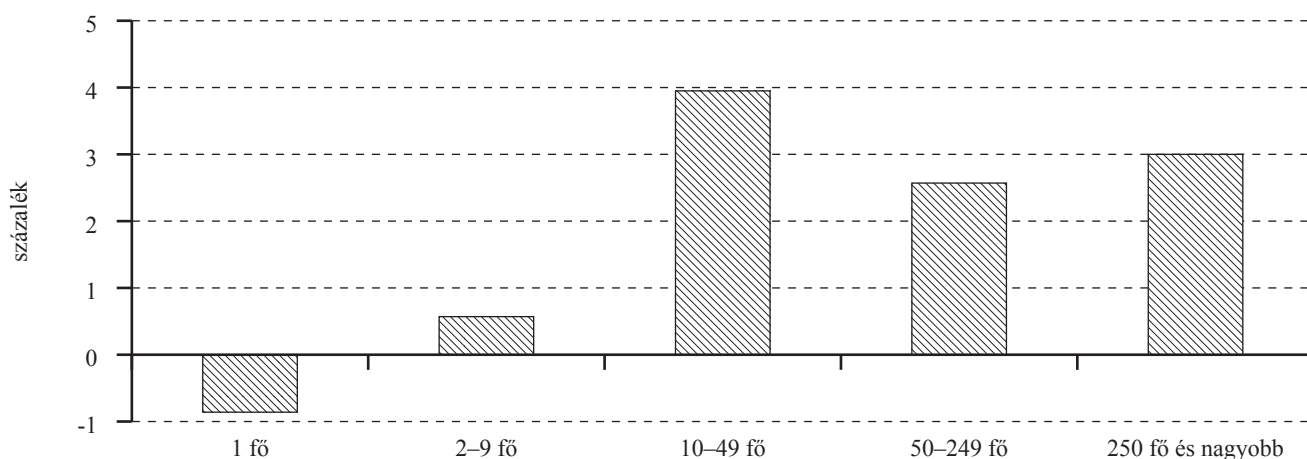
Az ágazati jövedelem jobb eloszlását jelzi, hogy a nyereséges vállalkozások száma 72-vel nőtt, miközben a veszteségeseké 150-nel csökkent. Így az ágazati szereplőknek már 58,5 százaléka tartozott a nyereséges vállalkozások csoportjába (11. melléklet).

Az élelmiszer-ipari szakágazatok árbevétel-arányos adózás előtti értéke 1,9 százalék volt, ettől az értéktől a 10 fő alatti létszámmal működő vállalkozások 2,0–3,5 százalékponttal maradtak el a tárgyévben.

A legnagyobb árbevétel-arányos adózás előtti eredménye a 10–49 főt foglalkoztató vállalkozásoknak volt, a mutató megközelítette a 4 százalékot (3,9 százalék), ezt követték a 250 fő feletti alkalmazottal működő vállalatok 3,0 százalékos értékkel (9. ábra). A külföldi tőke részesedése ebben a két méretkategóriában volt a legmagasabb, aránya 40–65 százalék között változott.

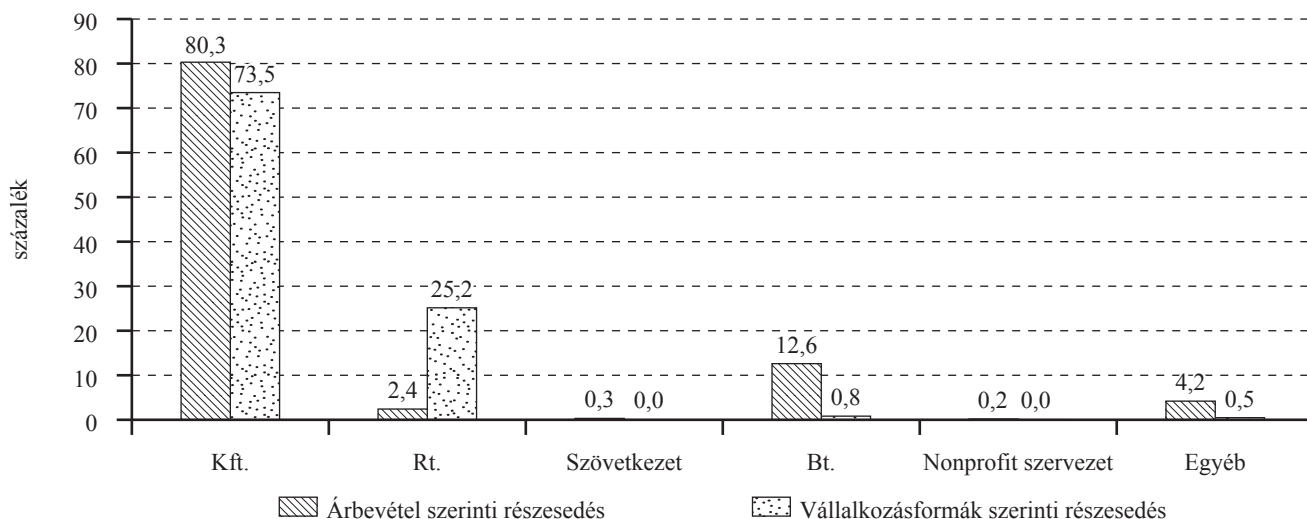
Habár a kft.-k száma az előző évihez képest 1,6 százalékkal, 4160-ra csökkent (11. melléklet), az élelmiszeriparban továbbra is az egyik legelterjedtebb társasági formának tekinthető (10. ábra). A vállalkozások 80,3 százaléka tartozott ebbe a kategóriába, amelyek a forgalom 38,7 százalékát, a jegyzett tőke 32,5 százalékát birtokolták 2014-ben. A forgalom és a jegyzett tőke tekintetében viszonylag kiegyenlített a kép az egyes vállalkozási formák között, arányaiban a kft.-ken túl az rt.-k, az egyéb és nonprofit szervezetek részaránya emelkedett az előző évhez képest.

9. ábra: Az élelmiszer-ipari vállalkozások árbevétel-arányos jövedelmezőségének alakulása a foglalkoztatottak száma szerinti méretkategóriákban 2014-ben

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

10. ábra: Az egyes gazdálkodási formák részaránya az összes vállalkozásból és az árbevételből 2014-ben

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A méretkategóriánkénti rangsort tekintve az élelmiszer-ipari szakágazat vállalkozásai közül a mikro- és a kisvállalkozások 93,3 százalékot képviseltek 2014-ben, az arány megegyezett az előző évvel. A közép- és nagyvállalkozások 5,4, illetve 1,3 százalékot jelentettek a tárgyévben. Ez utóbbiak bonyolították a legnagyobb forgalmat, a mikro- és kisváll-

lalkozások forgalma az előző évi értékesítés nettó árbevételéhez képest visszaesett 2014-ben. Szintén a nagy- és a középvállalkozások jegyzett tőkéje érte el a legmagasabb értéket a tárgyévben, és az ágazatot jellemző átlagos külfölditőke-résarány is ezeknél a vállalkozási formáknál volt a legnagyobb (64,3, illetve 41,4 százalék).

Összefoglalás

Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2014

Illés Ivett és Keményné Horváth Zsuzsanna

A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások 2014-ben ismét kiemelkedő évet zártak, adózás előtti eredményük 164,7 milliárd forintot ért el. Ez az érték 36,4 milliárd forintos (28,4 százalékos) növekedést jelent az előző évhez képest, amelynek háttérében főként a belföldi értékesítésből származó árbevétel bővülése áll, miközben a ráfordítások csak mérsékelten emelkedtek. A mezőgazdasági szervezetek száma csökkent a vizsgált időszakban, ennek ellenére az összes eszközállományuk 8,1 százalékkal, 2771,6 milliárd forintra bővült, amely nagyrészt saját tőkéből valósult meg, habár az idegen források állománya is emelkedett.

Az élelmiszeriparban az adózás előtti eredmény dinamikus emelkedve 36,0 százalékkal múlta felül a 2013. évi 70,1 milliárd forint értékű eredményt, összege 2014-ben 95,4 milliárd forintot tett ki. Az elmúlt négy évet tekintve ez igen kedvezőnek számít, ugyanakkor nominálértéken számítva sem érte el a 2002. évi értéket. A növekedést a termelő tevékenység nagyobb jövedelme, azon belül az exportárbevétel bővülése mozgatta, miközben a ráfordítások az élelmiszerfeldolgozásban is alig emelkedtek. A mezőgazdasághoz viszonyítva az élelmiszeripar vagyona kisebb ütemben nőtt (6,3 százalékkal bővült), amely fele-fele arányban valósult meg saját, illetve külső forrásból.

Summary

The financial situation of agriculture and the food industry, 2014

ILLÉS, Ivett and KEMÉNYNÉ HORVÁTH, Zsuzsanna

Agricultural corporations had an outstanding year in 2014 that resulted in HUF 164.7 billion profit before tax. This is a HUF 36.4 billion (28.4 percent) growth compared to the previous year and can mainly arise from the increase in domestic sales while maintaining a moderate rise in expenditures. The number of agricultural corporations decreased in the given time period, but their assets rose by 8.1 percent to a total of HUF 2771.6 billion, which was realized from equity, even though the value of external sources has also increased.

The profit before tax of the food industry dynamically rose to HUF 95.4 billion in 2014, which is a 36 percent rise compared to the HUF 70.1 billion profit in 2013. This is very favorable taking into account the past four years, even if it has not reached the results of 2002 in nominal value. The growth was prompted by an increase in production sales as well as the expansion of export income, while food production expenditures only rose slightly. Compared to agriculture, food industry assets grew more slowly (by 6.3 percent), relying on an even 50-50 percent rate on internal and external sources.

Kivonat

Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2014

Illés Ivett és Keményné Horváth Zsuzsanna

Az elemzés célja a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tevékenykedő, kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások 2014. évi gazdálkodásának bemutatása a 2013. évi eredményekhez hasonlítva. A vizsgálat alapvetően statisztikai viszonyszámokra (megoszlási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtunk fel, így valós képet kaphatunk az érintett ágazatok adott évi teljesítményéről, eredményéről.

A mezőgazdasági szervezetek az összes gazdasági tevékenységet végző vállalkozások 4,0 százalékát adták, míg a nyereségesen működők között 4,5 százalékos arányt képviseltek a vizsgált évben. A nemzetgazdaságon belül az élelmiszer-ipari vál-

latok aránya 2,2 százalék volt 2014-ben, ebből a nyereséges élelmiszer-ipari cégek száma 3030 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából 2,2 százalékot tett ki. A mezőgazdasági társas vállalkozásoknál a belföldi értékesítésből származó árbevétel bővülés dominált, miközben a ráfordítások csak mérsékelten emelkedtek. Az élelmiszeriparnál az exportárbevétel jelentősen nőtt, a ráfordítások azonban alig emelkedtek. A mezőgazdasághoz viszonyítva az élelmiszeripar vagyona kisebb ütemben nőtt (6,3 százalékkal bővült), ami fele-fele arányban valósult meg saját, illetve külső forrásból. A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások adózás előtti eredménye 36,4 milliárd forinttal 164,7 milliárd forintra, az élelmiszeripari vállalkozások adózás előtti eredménye 25,3 milliárd forinttal 95,4 milliárd forintra emelkedett 2014-ben.

Abstract

The financial situation of agriculture and the food industry, 2014

ILLÉS, Ivett and KEMÉNYNÉ HORVÁTH, Zsuzsanna

The aim of our analysis is to discuss the financial situation of corporations with double-entry bookkeeping in agriculture and food industry in 2014 compared with the previous year. The study basically relies on statistical ratios (share coefficient, comparative ratios over time). Representative indicators of assets, income and financial position as well as return and leverage indicators were used for discussing activities of corporations to get a realistic view of the achievements and results of the sectors concerned.

The number of agricultural companies accounted for 4 per cent of the total number of companies. These companies represented 4.5 per cent of the profitable organizations in the examined year. The share of food industry corporations in the national economy was

2.2 per cent in 2014. The number of profitable organizations in the food industry was 3030, represented 2.2 per cent of all profitable companies. The increase of domestic sales by the agricultural corporate enterprises was outstanding while expenditures rose moderately. The growth of export income in the food industry was dynamic, however inputs rose barely. Compared to agriculture, food industry assets grew more slowly (by 6.3 per cent), relying on an even 50-50 per cent rate on internal and external sources. Agricultural corporations' profit before tax rose by HUF 36.4 billion to a total of HUF 164.7 billion and the profit before tax of the food industry increased by HUF 25.3 billion to HUF 95.4 billion in 2014.

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. melléklet: A gazdasági ágak kettős könyvelést vezető vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai 2014-ben, folyó áron.....	22	8. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (élelmiszerek, italok, dohánytermékek).....	29
2. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat).....	23	9. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása, folyó áron (élelmiszerek, italok, dohánytermékek).....	30
3. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat).....	24	10. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (folytatás), folyó áron (élelmiszerek, italok, dohánytermékek).....	31
4. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (folytatás) (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat).....	25	11. melléklet: Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2014-ben, folyó áron (kettős könyvvitelt vezetők).....	32
5. melléklet: A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2014-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezetők).....	26	12. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2014-ben.....	33
6. melléklet: Pénzügyi mutatók képlete.....	27		
7. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási, halászati ágazatban, 2014-ben.....	28		

1. melléklet: A gazdasági ágak kettős könyvelést vezető vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai
2014-ben, folyó áron

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdőgazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma	9 515	1 957	5 180	29 664	191 242	237 558
Ebből nyereségesek aránya, %	65,23	60,71	58,49	66,66	56,95	58,56
Eszközállomány és idegen forrása						
Eszközállomány, millió HUF	2 771 593	177 471	2 264 170	26 646 103	32 553 628	64 412 965
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	39,35	27,89	56,99	38,95	59,18	49,74
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Nettó árbevétel	1 703 937	124 186	3 275 902	27 838 228	32 023 254	64 965 506
Ráfordítások összesen	1 986 259	143 456	3 381 872	28 596 596	34 453 070	68 561 253
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	1 943 135	141 614	3 300 222	27 068 346	32 733 551	65 186 868
Adó jellegű ráfordítások	12 587	1 699	174 384	554 980	510 063	1 253 714
Adó jellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,63	1,18	5,16	1,94	1,48	1,83
Az eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	192 185	8 647	161 169	1 747 884	1 715 392	3 825 276
vesztesége	-18 426	-1 921	-41 293	-183 411	-580 593	-825 644
eredménye	173 758	6 727	119 876	1 564 473	1 134 798	2 999 632
Adózás előtti nyereség	185 498	9 620	143 776	1 505 961	1 671 111	3 515 966
veszteség	-20 797	-1 826	-48 415	-238 835	-834 642	-1 144 515
eredmény	164 701	7 795	95 361	1 267 126	836 468	2 371 451
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre	9,67	6,28	2,91	4,55	2,61	3,65
Az összes ráfordításra	8,29	5,43	2,82	4,43	2,43	3,46
A saját tőkére	9,86	6,95	10,87	10,21	8,61	9,57
Az összes eszközértékre	5,94	4,39	4,21	4,76	2,57	3,68

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

2. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai
(mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat)

Megnevezés	2013	2014	Növekedés (+) csökkenés (-)	2014. évi a 2013. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma				
Összesen	9 945	9 515	-430	95,7
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 365 334	1 476 720	111 386	108,2
I. Immateriális javak	9 170	7 833	-1 337	85,4
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	583	536	-47	92,0
II. Tárgyi eszközök	1 263 502	1 374 927	111 425	108,8
1. Ingatlanok	627 592	672 423	44 831	107,1
2. Műszaki gépek, berendezések, jármű	358 295	429 070	70 775	119,8
3. Tenyészállatok	74 948	77 086	2 138	102,9
4. Beruházások, felújítások	105 086	92 744	-12 342	88,3
5. Egyéb berendezés	35 419	37 167	1 748	104,9
6. Egyéb	62 161	66 436	4 275	106,9
III. Befektetett pénzügyi eszközök	92 662	93 961	1 299	101,4
B. Forgóeszközök	1 145 500	1 238 192	92 692	108,1
I. Készletek	470 168	499 431	29 263	106,2
II. Követelések	463 433	484 725	21 292	104,6
III. Értékpapírok	26 320	39 687	13 368	150,8
VI. Pénzeszközök	185 579	214 349	28 770	115,5
C. Aktív időbeli elhatárolások	52 992	56 681	3 689	107,0
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 563 826	2 771 593	207 768	108,1
Az eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	1 505 422	1 670 263	164 841	110,9
I. Jegyzett tőke	265 204	264 548	-656	99,8
II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke	-194	-445	-251	229,1
III. Tőketartalék	281 526	312 629	31 103	111,0
IV. Eredménytartalék	524 508	623 274	98 766	118,8
V. Egyéb tartalékok	337 951	349 489	11 538	103,4
VI. Mérleg szerinti eredmény	96 428	120 768	24 341	125,2
E. Céltartalékok	4 224	3 054	-1 170	72,3
F. Kötelezettségek	1 008 843	1 055 146	46 303	104,6
I. Hátra sorolt kötelezettségek	16 366	18 470	2 104	112,9
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	307 508	338 005	30 497	109,9
1. Hosszú lejáratú beruházási hitelek	127 232	155 747	28 515	122,4
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsön	63 282	55 321	-7 961	87,4
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	684 968	698 671	13 703	102,0
1. Rövid lejáratú köt. áruszállításból	242 394	231 907	-10 487	95,7
2. Rövid lejáratú köt. tul. szemben	85 282	106 718	21 437	125,1
3. Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök	158 854	177 268	18 414	111,6
G. Passzív időbeli elhatárolások	45 337	43 130	-2 206	95,1
FORRÁSOK ÖSSZESEN	2 563 826	2 771 593	207 768	108,1

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

3. melléklet: **A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása**
(mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat)

Megnevezés	2013	2014	Növekedés (+) csökkenés (-)	2014. évi a 2013. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 445 414	1 516 276	70 862	104,9
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	211 350	187 661	-23 689	88,8
I. Értékesítés nettó árbevétele	1 656 764	1 703 937	47 173	102,8
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	96 863	98 910	2 047	102,1
3. Visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások	156 745	167 751	11 006	107,0
III. Egyéb bevételek	293 992	314 048	20 056	106,8
4. Anyagköltség	789 534	806 655	17 121	102,2
5. Eladott áruk beszerzési értéke	393 972	381 718	-12 254	96,9
IV. Anyag jellegű ráfordítások	1 482 712	1 495 669	12 956	100,9
6. Bérköltség	141 470	147 958	6 487	104,6
7. Személyi jellegű egyéb kifizetés	20 222	20 174	-47	99,8
8. Bérjárulékok	37 657	39 990	2 333	106,2
V. Személyi jellegű ráfordítások	199 349	208 122	8 772	104,4
VI. Értékcsökkenési leírás	123 932	135 173	11 240	109,1
9. Adó jellegű ráfordítások	11 932	12 587	655	105,5
VII. Egyéb ráfordítások	101 418	104 172	2 754	102,7
Üzemi tevékenység nyeresége	163 076	192 185	29 109	117,8
   vesztesége	-22 883	-18 426	4 456	80,5
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	140 193	173 758	33 565	123,9

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

4. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (folytatás)
(mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat)

Megnevezés	2013	2014	Növekedés (+) csökkenés (-)	2014. évi a 2013. évi százalékában
	millió HUF			
10. Kamatbevételek	9 045	6 321	-2 724	69,9
11. Kapott osztalékrészesedés	4 864	6 406	1 541	131,7
VIII. Pénzügyi művelek bevételei	31 416	26 902	-4 514	85,6
12. Kamat, kamat jellegű ráfordítások	27 183	19 849	-7 334	73,0
IX. Pénzügyi művelek ráfordításai	42 909	36 646	-6 263	85,4
Pénzügyi műveletek nyeresége	16 553	14 895	-1 658	90,0
vesztesége	-28 046	-24 640	3 406	87,9
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-11 493	-9 744	1 749	84,8
C. SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	128 701	164 014	35 314	127,4
X. Rendkívüli bevételek	6 365	7 191	826	113,0
XI. Rendkívüli ráfordítások	6 461	6 477	17	100,3
Rendkívüli nyereség	4 319	4 791	472	110,9
veszteség	-4 415	-4 077	337	92,4
D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	-95	713	809	-
Adózás előtti nyereség	156 049	185 498	29 449	118,9
veszteség	-27 753	-20 797	6 956	74,9
E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	128 296	164 701	36 405	128,4
13. Adófizetési kötelezettség	10 110	11 164	1 054	110,4
Adózás utáni nyereség	146 149	174 493	28 344	119,4
veszteség	-27 964	-20 956	7 008	74,9
F. ADÓZÁS UTÁNI EREDMÉNY	118 185	153 537	35 352	129,9
Mérleg szerinti nyereség	123 966	140 936	16 970	113,7
veszteség	-27 538	-20 168	7 370	73,2
G. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	96 428	120 768	24 341	125,2

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

5. melléklet: A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2014-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezetőik)

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	
					belföldi magán tulajdon aránya, %	külföldi		
			millió HUF				millió HUF	
Az adózás előtti eredmény jellege szerint								
Nyeréséges	6 207	1 563 125	1 559 796	218 325	50,89	13,50	185 498	
Veszteséges	2 876	140 577	109 664	45 241	37,46	23,13	-20 797	
0 eredményű	432	235	803	982	60,74	9,99	0	
Összesen	9 515	1 703 937	1 670 263	264 548	48,63	15,13	164 701	
A foglalkoztatottak száma szerint								
0	3 025	37 820	42 684	13 162	55,21	18,05	4 232	
1	2 093	54 005	44 985	10 197	66,47	9,31	6 054	
2–9	fős létszám	2 891	290 479	251 556	31 472	67,54	11,23	31 732
10–49		1 233	630 493	672 916	83 591	50,67	18,81	69 936
50–249		263	591 650	569 763	102 373	47,00	17,05	46 090
250 fő és nagyobb	10	99 491	88 360	23 753	12,12	0,00	6 657	
Összesen	9 515	1 703 937	1 670 263	264 548	48,63	15,13	164 701	
Gazdálkodási forma szerint								
Kft.	6 722	1 148 102	1 013 542	134 448	52,39	19,78	107 134	
Rt.	292	401 473	513 813	109 122	44,18	4,32	45 642	
Szövetkezet	406	76 163	65 085	7 087	83,37	0,61	4 766	
Bt.	1 492	52 602	48 083	10 725	15,22	80,98	5 037	
Nonprofit szervezet	72	1 868	9 078	747	14,89	0,40	291	
Egyéb	531	23 729	20 662	2 420	97,05	0,02	1 832	
Összesen	9 515	1 703 937	1 670 263	264 548	48,63	15,13	164 701	
A vállalkozások nagysága szerint								
Mikrovállalkozások	7 932	350 910	325 417	54 214	64,83	12,22	39 427	
Kisvállalkozások	1 240	644 449	672 867	83 360	50,59	19,14	70 488	
Középvállalkozások	252	487 221	528 866	96 870	49,29	16,47	43 531	
Egyéb vállalkozások	91	221 356	143 113	30 105	11,90	4,96	11 254	
Összesen	9 515	1 703 937	1 670 263	264 548	48,63	15,13	164 701	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

6. melléklet: Pénzügyi mutatók képlete

Megnevezés	Számítások
Vagyoni helyzet	
Befektetett eszközök aránya (%)	Befektetett eszközök/Eszközök összesen
Forgóeszközök aránya (%)	Forgóeszközök/Eszközök összesen
Tőkeerősség (%)	Saját tőke/Források összesen
Jegyzett tőke aránya (%)	Jegyzett tőke/Források összesen
Kötelezettség aránya (%)	Kötelezettségek/Források összesen
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	Saját tőke/Befektetett eszközök
Saját tőke növekedése (%)	Saját tőke/Jegyzett tőke
Forgótőke alakulása, millió Ft	Forgóeszközök-Rövid lejáratú kötelezettségek
Forgótőke aránya (%)	Forgótőke/Saját tőke
Pénzügyi helyzet	
Likviditási ráta (%)	Forgóeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási gyorsráta (%)	(Forgóeszközök – Készletek)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzhányad (%)	(Pénzeszközök + Értékpapírok)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzeszköz-likviditás (%)	Pénzeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettség (%)	Vevők/Szállítók
Hitelfedezettségi mutató (%)	Követelések/Rövid lejáratú kötelezettségek
Megtérülési mutatók	
Készletek forgási sebessége (nap)	(Készletek*365)/Nettó árbevétel
Kintlévőségek időtartama (nap)	(Vevők*365)/Értékesítés nettó árbevétele
Szállítói tartozások időtartama (nap)	(Szállítók*365)/Anyag jellegű ráfordítások
Jövedelemhelyzet	
Bruttó termelési érték	Nettó árbevétel – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások + Aktivált saját teljesítmények
Nettó termelési érték	Bruttó termelési érték – Anyagköltség – Igénybe vett szolgáltatások – Amortizáció
Folyó termelő felhasználás	Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások + Közvetített szolgáltatások – Földbérleti díj
Bruttó hozzáadott érték	Kibocsátás – Folyó termelő felhasználás
Élőmunka hatékonysága	Nettó árbevétel/Statisztikai állományi létszám
Eszközhatékonyság	Nettó termelési érték/Tárgyi eszközök összesen
Eszközök megtérülése (%)	Adózott eredmény/Eszközök összesen
Jövedelmezőség	
Árbevétel-arányos adózott eredmény ROS (%)	Adózott eredmény/Nettó árbevétel
Tőkearányos adózott eredmény ROE (%)	Adózott eredmény/Saját tőke
Eszközarányos adózott eredmény ROA (%)	Adózott eredmény/Eszközök összesen
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Befektetett eszközök
Bérijövedelmezőségi mutató (%)	Adózott eredmény/Bér és személyi jellegű ráfordítás
1 főre jutó adózott eredmény	Adózott eredmény/Átlagos állományi létszám
Saját tőke jövedelmezősége (%)	Szokásos vállalkozási eredmény/Saját tőke
Alaptőke jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Jegyzett tőke
Tőkeáttételi mutatók	
Eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek/Eszközök összesen
Eladósodottság mértéke (%)	Kötelezettségek/Saját tőke
Nettó eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek-Követelések/Saját tőke

Forrás: Az AKI Pénzügypolitikai Osztályán készült összeállítás

7. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási, halászati ágazatban, 2014-ben

millió HUF

Megnevezés	Mezőgazdaság		Növekedés (+) csökkenés (-)
	2013	2014	
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	53,3	53,3	0,0
Forgóeszközök aránya (%)	44,7	44,7	0,0
Tőkeösszeg (%)	58,7	60,3	1,5
Jegyzett tőke aránya (%)	10,3	9,5	-0,8
Kötelezettség aránya (%)	39,3	38,1	-1,3
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	110,3	113,1	2,8
Saját tőke növekedése (%)	567,6	631,4	63,7
Forgótőke alakulása	460 531	539 521	78 990
Forgótőke aránya (%)	30,6	32,3	1,7
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	167,2	177,2	10,0
Likviditási gyorsráta (%)	98,6	105,7	7,1
Pénzhányad (%)	30,9	36,4	5,4
Pénzeszköz-likviditás (%)	27,1	30,7	3,6
Hitelfedezettség (%)	78,5	86,6	8,1
Hitelfedezettségi mutató (%)	67,7	69,4	1,7
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	103,6	107,0	3,4
Kintlévőségek időtartama (nap)	41,9	43,0	1,1
Szállítói tartozások időtartama (nap)	53,4	49,7	-3,7
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték	1 336 080	1 402 732	66 652
Nettó termelési érték	176 111	202 249	26 138
Folyó termelő felhasználás	1 010 803	982 035	-28 768
Bruttó hozzáadott érték	325 277	420 697	95 420
Élőmunka hatékonysága	23,7	24,8	1,0
Eszközhatékonyság	13,9	14,7	0,8
Eszközök megtérülése (%)	4,6	5,5	0,9
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény ROS (%)	7,1	9,0	1,9
Tőkearányos adózott eredmény ROE (%)	7,9	9,2	1,3
Eszközarányos adózott eredmény ROA (%)	4,6	5,5	0,9
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	8,7	10,4	1,7
Bérijövedelmezőség (%)	59,3	73,8	14,5
1 főre jutó adózott eredmény	1,7	2,2	0,5
Saját tőke jövedelmezősége (%)	8,5	9,8	1,3
Alaptőke jövedelmezősége (%)	44,6	58,0	13,5
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	39,3	38,1	-1,3
Eladósodottság mértéke (%)	67,0	63,2	-3,8
Nettó eladósodottság foka (%)	36,2	34,2	-2,1

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

8. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai
(élelmiszerek, italok, dohánytermékek)

Megnevezés	2013	2014	Növekedés (+) csökkenés (-)	2014. évi a 2013. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma				
Összesen	5 273	5 180	-93	98,2
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 003 368	1 082 000	78 632	107,8
I. Immateriális javak	27 749	31 324	3 575	112,9
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	1 149	1 452	303	126,3
II. Tárgyi eszközök	925 382	983 160	57 778	106,2
1. Ingatlanok	439 062	473 037	33 975	107,7
2. Műszaki gépek, berendezések, jármű	300 711	341 295	40 584	113,5
3. Tenyészállatok	1 574	859	-715	54,6
4. Beruházások, felújítások	67 682	61 656	-6 026	91,1
5. Egyéb berendezés	43 688	47 077	3 388	107,8
6. Egyéb	72 663	59 236	-13 427	81,5
III. Befektetett pénzügyi eszközök	50 237	67 516	17 279	134,4
B. Forgóeszközök	1 099 592	1 157 589	57 997	105,3
I. Készletek	409 522	439 764	30 242	107,4
II. Követelések	563 981	571 856	7 875	101,4
III. Értékpapírok	9 657	15 572	5 915	161,2
VI. Pénzeszközök	116 431	130 397	13 966	112,0
C. Aktív időbeli elhatárolások	26 757	24 581	-2 176	91,9
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 129 717	2 264 170	134 453	106,3
Az eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	816 002	876 935	60 932	107,5
I. Jegyzett tőke	250 991	251 420	428	100,2
II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke	-805	-233	572	28,9
III. Tőketartalék	213 324	221 877	8 554	104,0
IV. Eredménytartalék	164 361	202 653	38 292	123,3
V. Egyéb tartalékok	171 408	166 075	-5 332	96,9
VI. Mérleg szerinti eredmény	16 723	35 142	18 418	210,1
E. Céltartalékok	9 778	14 676	4 898	150,1
F. Kötelezettségek	1 231 157	1 290 334	59 177	104,8
I. Hátra sorolt kötelezettségek	13 295	17 727	4 432	133,3
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	298 129	330 666	32 537	110,9
1. Hosszú lejáratú beruházási hitelek	88 726	97 909	9 183	110,3
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsön	63 002	59 003	-4 000	93,7
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	919 733	941 941	22 208	102,4
1. Rövid lejáratú köt. Áruszállításból	321 498	319 934	-1 564	99,5
2. Rövid lejáratú köt. tul. Szemben	103 926	130 324	26 398	125,4
3. Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök	185 178	197 663	12 485	106,7
G. Passzív időbeli elhatárolások	72 779	82 226	9 446	113,0
FORRÁSOK ÖSSZESEN	2 129 717	2 264 170	134 453	106,3

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

9. melléklet: **A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása, folyó áron**
(élelmiszerek, italok, dohánytermékek)

Megnevezés	2013	2014	Növekedés (+) csökkenés (-)	2014. évi a 2013. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	2 178 650	2 176 253	-2 397	99,9
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	1 057 142	1 099 648	42 507	104,0
I. Értékesítés nettó árbevétele	3 235 792	3 275 902	40 110	101,2
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	14 956	23 477	8 520	157,0
3. Visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	1 432	3 822	2 390	266,9
III. Egyéb bevételek	132 388	120 720	-11 668	91,2
4. Anyagköltség	1 820 604	1 801 676	-18 927	99,0
5. Eladott áruk beszerzési értéke	375 196	375 621	425	100,1
IV. Anyag jellegű ráfordítások	2 574 120	2 577 274	3 154	100,1
6. Bérköltség	203 012	214 048	11 036	105,4
7. Személyi jellegű egyéb kifizetés	30 551	31 826	1 275	104,2
8. Bérjárulékok	53 127	56 971	3 844	107,2
V. Személyi jellegű ráfordítások	286 690	302 844	16 154	105,6
VI. Értékcsökkenési leírás	83 586	89 582	5 996	107,2
9. Adó jellegű ráfordítások	175 336	174 384	-951	99,5
VII. Egyéb ráfordítások	347 360	330 521	-16 839	95,2
Üzemi tevékenység nyeresége	137 340	161 169	23 828	117,3
   vesztesége	-45 963	-41 293	4 671	89,8
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	91 377	119 876	28 499	131,2

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

10. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (folytatás), folyó áron
(élelmiszerek, italok, dohánytermékek)

Megnevezés	2013	2014	Növekedés (+) csökkenés (-)	2014. évi a 2013. évi százalékában
	millió HUF			
10. Kamatbevételek	6 066	3 789	-2 276	62,5
11. Kapott osztalékrészesedés	2 579	1 145	-1 433	44,4
VIII. Pénzügyi művelek bevételei	45 357	41 830	-3 528	92,2
12. Kamat, kamat jellegű ráfordítások	29 706	22 597	-7 109	76,1
IX. Pénzügyi művelek ráfordításai	75 511	71 228	-4 283	94,3
Pénzügyi műveletek nyeresége	5 765	4 878	-887	84,6
   vesztesége	-35 919	-34 277	1 642	95,4
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-30 153	-29 398	755	97,5
C. SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	61 224	90 478	29 254	147,8
X. Rendkívüli bevételek	15 071	15 307	235	101,6
XI. Rendkívüli ráfordítások	6 185	10 423	4 238	168,5
Rendkívüli nyereség	12 702	10 723	-1 979	84,4
   veszteség	-3 816	-5 839	-2 023	153,0
D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	8 886	4 884	-4 003	55,0
Adózás előtti nyereség	124 486	143 776	19 290	115,5
   veszteség	-54 376	-48 415	5 961	89,0
E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	70 110	95 361	25 251	136,0
13. Adófizetési kötelezettség	8 798	11 775	2 978	133,8
Adózás utáni nyereség	115 838	132 239	16 401	114,2
   veszteség	-54 526	-48 653	5 873	89,2
F. ADÓZÁS UTÁNI EREDMÉNY	61 312	83 586	22 274	136,3
Mérleg szerinti nyereség	71 432	83 779	12 348	117,3
   veszteség	-54 708	-48 638	6 071	88,9
G. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	16 723	35 142	18 418	210,1

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

11. melléklet: Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2014-ben, folyó áron (kettős könyvvitelt vezetőik)

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	
					belföldi magán	külföldi		
			millió HUF		tulajdon aránya, %		millió HUF	
Az adózás előtti eredmény jellege szerint								
Nyeréséges	3 030	2 737 806	765 725	170 163	18,94	46,35	143 776	
Veszteséges	1 914	538 061	110 804	80 710	15,42	52,84	-48 415	
0 eredményű	236	34	405	547	87,92	7,39	0	
Összesen	5 180	3 275 902	876 935	251 420	17,96	48,35	95 361	
A foglalkoztatottak száma szerint								
0	1 286	12 323	13 634	8 203	38,15	13,21	750	
1	881	20 535	7 086	4 309	63,81	14,05	-178	
2-9	fős létszám	1 655	117 190	50 707	13 763	51,74	18,11	672
10-49		1 023	497 943	184 580	49 992	26,81	41,39	19 675
50-249		272	995 581	284 706	57 710	25,59	36,45	25 550
250 fő és nagyobb		63	1 632 330	336 220	117 443	3,39	64,42	48 892
Összesen	5 180	3 275 902	876 935	251 420	17,96	48,35	95 361	
Gazdálkodási forma szerint								
Kft.	4 160	2 407 248	640 556	148 179	21,92	53,31	81 767	
Rt.	125	823 918	222 489	100 930	11,22	41,56	11 836	
Szövetkezet	16	1 207	460	224	100,00	0,00	-3	
Bt.	653	26 781	8 762	1 246	44,81	48,20	1 415	
Nonprofit szervezet	9	1 233	228	183	34,95	0,00	7	
Egyéb	217	15 515	4 440	657	75,20	4,07	340	
Összesen	5 180	3 275 902	876 935	251 420	17,96	48,35	95 361	
A vállalkozások nagysága szerint								
Mikrovállalkozások	3 797	118 225	65 518	25 415	50,00	16,23	473	
Kisvállalkozások	1 015	423 386	163 838	42 621	31,43	33,10	15 579	
Középvállalkozások	279	1 001 077	272 304	58 268	24,74	44,21	34 829	
Egyéb vállalkozások	89	1 733 213	375 275	125 115	3,70	62,00	44 480	
Összesen	5 180	3 275 902	876 935	251 420	17,96	48,35	95 361	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

12. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2014-ben

millió HUF

Megnevezés	Élelmiszeripar		Növekedés (+) csökkenés (-)
	2013	2014	
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	47,1	47,8	0,7
Forgóeszközök aránya (%)	51,6	51,1	-0,5
Tőkeerősség (%)	38,3	38,7	0,4
Jegyzett tőke aránya (%)	11,8	11,1	-0,7
Kötelezettség aránya (%)	57,8	57,0	-0,8
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	81,3	81,0	-0,3
Saját tőke növekedése (%)	325,1	348,8	23,7
Forgótőke alakulása	179 859	215 648	35 790
Forgótőke aránya (%)	22,0	24,6	2,5
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	119,6	122,9	3,3
Likviditási gyorsráta (%)	75,0	76,2	1,2
Pénzhányad (%)	13,7	15,5	1,8
Pénzeszköz-likviditás (%)	12,7	13,8	1,2
Hitelfedezettség (%)	105,2	109,8	4,6
Hitelfedeztettségi mutató (%)	61,3	60,7	-0,6
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	46,2	49,0	2,8
Kintlévőségek időtartama (nap)	38,2	39,1	1,0
Szállítói tartozások időtartama (nap)	45,6	45,3	-0,3
Jövedelmhelyzet			
Bruttó termelési érték	2 860 344	2 906 450	46 105
Nettó termelési érték	615 724	657 261	41 537
Folyó termelő felhasználás	2 198 553	2 201 313	2 760
Bruttó hozzáadott érték	661 791	705 136	43 345
Élőmunka hatékonysága	34,9	34,9	0,0
Eszközhatékonyság	0,7	0,7	0,0
Eszközök megtérülése (%)	2,9	3,7	0,8
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény ROS (%)	1,9	2,6	0,7
Tőkearányos adózott eredmény ROE (%)	7,5	9,5	2,0
Eszközarányos adózott eredmény ROA (%)	2,9	3,7	0,8
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	6,1	7,7	1,6
Bérijövedelmezőség (%)	21,4	27,6	6,2
1 főre jutó adózott eredmény	66,1	89,1	23,0
Saját tőke jövedelmezősége (%)	7,5	10,3	2,8
Alaptőke jövedelmezősége (%)	24,4	33,2	8,8
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	57,8	57,0	-0,8
Eladósodottság mértéke (%)	150,9	147,1	-3,7
Nettó eladósodottság foka (%)	81,8	81,9	0,2

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Hivatkozások jegyzéke

1. KSH (2014): A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2014. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.gov.hu